

Ејхе јорт докладлѳн продолженіе

Наркомзем сетліс даннѳјас, кодјас вѳсталісны сы јылыс, мыј бытѳбѳ, колхозјаслы государственнѳј актјасѳн вечнѳј ползованіе выѳл закрепітѳма 400 мілліон гектар му. Збылысѳбѳ 1937 вѳса октабр 1-ѳј лун кежлѳ государственнѳј актјасѳн вѳлі закрепітѳма сѳмын 312.099 сурс га. Но, прѳверка петкѳдліс, мыј тајѳ актјасѳн 10 прѳцентсы не ешажык вѳлі сетѳма вредітелскѳја да колѳ вежны. Актјасѳн 20—25 прѳцентсы требутѳны тѳдчана ісправленіејас. Напрімер, Кіровскѳј областын, кызі петкѳдліс спеціалнѳј облѳдованіе, актјасѳн 26 прѳцентсы тырвыјѳ брак, а 48 прѳцентсѳ колѳ тѳдчымѳнја вежлавны.

Торја разрушітелнѳј вредітелскѳј уж вѳлі скѳтвѳднѳ јукѳны. Тајѳ вредітелство вѳснаыс соціалістическѳј скѳтвѳдѳм богтіс ыжыд урон.

1934 воын ВКП(б) ЦК Пленум шудѳмѳн Наркомземлы вѳлі сетѳма вел уна племсовхоз, колхозно-жітовноводческѳј фермајаслы племеннѳј скѳт производітѳм выѳл. А тајѳ племсовхозјасѳ кутѳм выѳл 3 воѳн віѳдѳма государственнѳј бјуджет куѳа 133 мілліон шайт сажѳ. Но секі-жѳ, племсовхозјасѳн лыдыс 3 воѳн чініс 82-сан 70-ѳѳ; гырыс скѳтлѳн обшѳдј јурлыдыс наын чініс 50 сурсѳн 40 сурсѳѳ.

Вел уна племсовхозјасын скѳт вѳлі заразітѳма уна ікас віѳмјасѳн да сіјѳс колхозјасѳ сетѳм збылысѳбѳ служітіс епізоотіјас паскѳдѳмлы.

Вредітелскѳј элементјас умышленнѳ лѳсѳдлісны сешѳм положеніе, кор бы во содіс віѳму овмѳсѳ вајан машинно-тракторнѳј парк да ремонтнѳј база кѳстын торјалѳм.

Оніја кадын Сојузын ем 5.819 МТС, а мастерскѳјјас сѳмын 3.731, сы лыдын капіталнѳј ремонт нудѳн

мастерскѳјјас 1.200. Та шѳм ногѳн, 2.088 МТС-лѳн абу некушѳм ремонтнѳј база. МТС-јасын да МТМ-јасын ем сѳмын 18.337 станок. Сіѳ-кѳ ѳті станок выѳл, коді ем МТМ-ын да МТС-ын, воѳ: 55 трактор, 15 автомашіна, 14 комбайн, 13 вартан машіна.

Сталин јорт партіја XVII сјезд вылын індіс, мыј тракторјас ремонтлѳн подулыс должен лѳны текушѳщѳј да среднѳј ремонт, а не капіталнѳј. Віѳму овмѳс апаратјасын орудујтыс вредітелјас быд ногыс орѳдлісны текушѳщѳј да среднѳј ремонт кѳтыртѳм. Текушѳщѳј ремонтлыс дѳн умышленнѳ вѳлі проектјурітѳма вьвті ічѳтѳс.

Напрімер текушѳщѳј ремонтлѳн збыл дѳныс 1935 воын вѳліс 1 шайт 44 ур небыд му гѳрѳм куѳа быд выработајтѳм гектар выѳл, 1936 воын—1 шайт 24 ур. А Наркомземѳн 1937 во кежлѳ вѳлі проектјурітѳма текушѳщѳј ремонтлыс дѳн 52 ур небыд му гѳрѳм гектар выѳл.

Вражескѳј элементјас быд ногыс орѳдлісны машиннѳј сарајјас стрѳітѳм. Та вѳсна зев дѳна машінајас зев уна МТС-јасын вѳліны ывла вылын.

Тајѳн ылѳз оз помас віѳму овмѳс апаратѳз сѳјѳм врагјаслѳн подрывнѳј вражескѳј ужыс. Віѳму овмѳс-са работнікјаслѳн мог—кужны парторганизаціјас вескѳдлѳм улын ѳіѳѳ да помѳз бырѳдны вредітелствѳлыс последствіејасѳѳ.

Вредітелствѳлыс последствіејасѳѳ бырѳдѳмын зев важнѳј факт ем тувсов кѳзалѳн кампаніе. Віѳму овмѳс органјасса став работнікјас локтан тувсов кампаніеын кутѳны партіја воѳын экзамен соціалістическѳј віѳму овмѳс кѳтыртѳм воѳз кыпѳдѳм да бурмѳдѳм вѳсна тышын міјан воѳз сувтѳдѳм гырыс могјас боевѳја пѳртны олѳмѳ кужѳм выѳл.

Обеспечітны став культурајаслыс урожајност воѳз кыпѳдѳм

Основнѳј віѳму овмѳсса ужјаслѳн план оз шымырт віѳму овмѳссыс став јукѳнјасѳѳ. Сыын абу, напрімер, скѳтвѳдѳм паскѳдан план, коді відлавѳб правітелствѳн торјѳн. Віѳму овмѳс ужјас куѳа сетѳм планѳ пьртѳма ужјас, кодјас лѳсѳдѳны урожај.

Тавѳса планлѳн воѳза војасса планыс зев важнѳј торјалѳмјас пѳвсыс ѳті ем сыын, мыј сіјѳ ѳтшѳщ урчітѳ заданіејас став віѳму овмѳсса зев важнѳј ужјас куѳа: тувсов да ѳзімѳвѳј кѳза куѳа, чістѳј парјас лептѳм куѳа, іѳапод куѳа. Воѳза војасѳ, кызі тѳдѳса, планын воѳзыв урчітѳсылісны сѳмын тувсов кѳза да пар лептѳм. Іѳапод гѳран план, а сіѳ-жѳ ѳзімѳј кѳза план сетѳсылісны сорѳжык.

Оні правітелство во за-

воѳітчігѳн ѳтшѳщ планірујтѳ став віѳму овмѳсса вогѳгѳрѳса зев важнѳј ужјас.

Тајѳ лоіс позанаѳн колхозјасѳс організаціја да овмѳс бѳксаѳ јонмѳдѳмын выл успехјас вѳсна да петкѳдлѳ організованнѳстлѳн сіјѳ вылын уровеньыс, кодѳс шѳдѳдіс соціалістическѳј віѳму овмѳс.

Во заводітчігѳн віѳму овмѳсса став зев важнѳј ужјас куѳа государственнѳј заданіејас получітѳмѳн, колхозјаслѳн ем позанлун, тајѳ заданіејас вылас подулавѳдѳмѳн, јонжыка чѳткѳја планірујтны асыныс производствѳсѳ, воѳзыв урчітны став імеітчыс рѳсурсјасѳѳ тырвыјѳ ісползутѳм.

Колхозјаслѳн да ѳткаоысјаслѳн став кѳза площаѳыс 1938 воын лѳб 117.693,5 сурс гектар, мѳд.

ногѳн-кѳ, 1.714,6 сурс гектар выѳл унжык, мыј фактіческі вѳлі кѳзѳма 1937 воын.

Кѳза площаѳјас обшѳдј паскѳдѳмкѳд ѳтшѳщ чіѳнѳ ѳерновѳјјаслѳн кѳза площѳщѳѳ. 1937 вѳса фактіческѳј кѳзајас серті ѳерновѳјјаслѳн площаѳ тавѳ чіѳнѳ 2.967,5 сурс га выѳл.

Мыј јылыс тајѳ вѳсталѳ?

ѳы-кѳ, тајѳ вѳсталѳ сы јылыс, мыј ѳерновѳј проблемѳ разрешітѳмѳн, мі шѳдѳдім наын вѳчѳмын сіјѳ уровень, коді лѳзѳ чінгыны ѳерновѳј культурајаслыс кѳза площаѳ да вескѳдны основнѳј вніманіе урожајност кыпѳдѳм выѳл да правілтѳн севооборотјас пьртѳм выѳл.

Сталин јорт партіјалѳн XVII-ѳд сјезд вылын, страна са віѳму овмѳс развітіе віѳ јылыс сорнітѳмѳн, пасјіс, мыј віѳму овмѳсын зікѳ ѳті правілтѳн віѳ ем віѳ „площаѳјас огулнѳја паскѳдѳмыс му ужалѳм бурмѳдѳмѳ, правілтѳн севооборот да пар пьртѳмѳ, урожајност кыпѳдѳм вужѳм да сіјѳс-кѳ требутјас практіка,—сущестствіујтыс кѳза площаѳјас временнѳ чінтѳмѳ вужѳм“.

Мѳд-кѳ, тајѳ лѳб, мыј лѳсѳдѳма колана предпѳсылкајас вел уна мукѳд культурајасѳн ѳіѳѳжык развітајтѳм выѳл, торјѳн, кормѳвѳј культурајаслыс кѳза площаѳ паскѳдѳм выѳл.

Кормѳвѳј культурајас кѳзѳм 1938 воын колан вѳса фактіческѳј кѳза серті содѳтѳма 1.691 сурс гектар выѳл, а ышкан турунјас серті 4.452 сурс гектар выѳл. Кормѳвѳј культурајаслыс кѳза площаѳ содѳтѳм паскѳдѳ кѳрым база соціалістическѳј скѳтвѳдѳмлы да кѳкѳдѳб правілтѳн севооборотјас пьртѳм.

Уна вѳса турунјас кѳзан план серті 1938 во выѳл проектјурітѳма кѳчы колхозјасын клевер 2.635 сурс гектар да луцерна 1.308 сурс гектар.

Паскѳдѳсѳ овѳще-бахчевѳј культурајаслѳн кѳза площаѳ 437 гектар выѳл, торјѳн картупеллѳн. Медвоѳза ѳчерѳдѳн овѳще-бахчевѳј культурајас кѳзѳм паскѳдѳм урчітѳс Чѳлабінскѳј да Сверхлѳвскѳј областјасын да далне-Востѳчнѳј крајын, кодјас воѳза војасѳ ез обеспѳчіватлыны асыныс потребностјаснысѳ овѳщіјас места вылын кѳзѳм ішѳтѳт вѳстѳ.

1938 воын тајѳ областјасыс долженѳс тырвыјѳ обеспѳчітны асынсѳ овѳщіѳн меставывса кѳзајас ішѳтѳт вѳстѳ.

Тѳхніческѳј культурајас вѳчѳмын основнѳј упѳрѳс бѳстѳма сіѳ-жѳ не кѳза площѳщѳѳјас паскѳдѳм выѳл, а меропріјатіејас выѳл, кодјас обеспѳчіватѳны тајѳ культурајасыслыс вылын урожај.

Тѳхніческѳј культурајаслѳн кѳза площаѳ чіѳнѳ колѳмвѳса фактіческѳј кѳза площаѳ серті 208,2 сурс гектар выѳл, медвѳсѳ, шѳбді-долгуец кѳзѳм чінтѳм ішѳтѳт вѳстѳ.

Тѳдѳса, мыј колан војасѳѳ вражескѳј элементјас, кодјас орудујтлісны віѳму овмѳс органјасын, планірујтлісны шѳбді вредітелскѳја. Шѳбді кѳзѳм куѳа сетлісны сешѳм заданіејас, кодјас збылысѳбѳ жугѳдлісны севооборотјас, да вајѳдлісны сешѳм положеніеѳ, кор шѳбді некымын војасѳн кѳзѳмылс шѳбді выѳл. Напрімер, Смоленскѳј областын шѳбді выѳл шѳбді кѳзѳм вѳлі вѳчѳма 2.485 га площаѳ выѳл, торја колхозјасын, кызі, напрімер, колхозјас „Товаріц“ да „Ударнік“, шѳбді кѳзѳм кѳзалѳн обшѳдј площаѳыс, бѳстліс 50 сажас прѳцент.

Став местнѳј організаціјајаслѳн, да, медвоѳ, віѳму овмѳсса работнікјаслѳн могыс сыын, медым помавны шѳбді вѳчѳмын позорнѳј ѳѳрѳколѳмкѳд. Колхознѳј овмѳслѳн ем ставыс сы выѳл, медым сетны страналы тырмыѳн вылын качества шѳбді. Та могыс, медвоѳ, колѳ обеспѳчітны севооборотјас стѳдѳча соблудајтѳм да, мѳд-кѳ, вужнас бѳртны клевер дінѳ кулацкѳј вредітелскѳј ѳношеніе. Колѳ помнітны, мыј клевертѳг оз вермы лѳны шѳбділѳн вылын урожај.

Планын ыжыд вніманіе торјѳдѳма сешѳм культурајаслыс, кызі хлопѳк да сѳхарнѳј свеклѳ, кодјас кутѳны зев ыжыд тѳдчанлун населеніејелыс паскыд потребностјас могмѳдан ѳѳлѳны.

Хлопѳк кѳзѳм (совхозјас да колхозјас куѳа) тавѳ неуна паскалѳ колѳм вѳса серті да составітас 1.991,2 сурс гектар. Торја республикајас куѳа індѳма хлопѳк кѳзѳм неуна чінтѳм.

Сахарнѳј свеклѳлѳн кѳза площаѳ 1938 воын составітас 1.184,3 сурс гектар. Сахарнѳј свеклѳлыс кѳза площаѳѳс неуна чінтѳм колѳ јѳна вѳвтыртны тајѳ культураыслыс урожајностсѳ кыпѳдѳмѳн.

Кызі пѳртѳсѳ олѳмѳ сетѳм планын „ѳерновѳј культурајаслыс кѳдыс бурмѳдѳм куѳа мерајас јылыс“ СССР-са СНК-лѳн шудѳм?

Кѳдыс бурмѳдан ѳѳлѳн медѳа важнѳј звѳноѳн долженѳс лѳны рајѳннѳј семеноводческѳј овмѳсјас. Но, унжык республикајасыс, крајјасыс да областјасыс вьвті јѳна нуждлісны Сојузса Совнаркомѳн вынѳдѳм выѳл рајѳннѳј семеноводческѳј овмѳсјас ѳѳрјѳм да представітѳм. А сешѳм областјас, кызі Смоленскѳј, Вологодскѳј да Сверхлѳвскѳј ѳнѳѳ ез представітны Сојузса Совнаркомѳн вынѳдѳм выѳл рајѳннѳј семеноводческѳј овмѳсјаслыс епісѳкјас.

Сыыс кызі, рајѳннѳј семеноводческѳј овмѳсјаслыс агрономјасѳѳ ѳѳрјѳм мунѳ сіѳ-жѳ вьвті кѳжјѳ.

Уна крајјас да областјас рајѳннѳј семеноводческѳј овмѳсјас ѳѳрјѳгѳн тѳдчымѳн паскѳдісны налыс кѳза площаѳѳс СССР-са Совнаркомѳн урчітѳм разжерјас серті. Напрімер,

Сверхлѳвскѳј областын СССР-са Совнарком шудѳм серті рајѳннѳј семеноводческѳј овмѳссыс план урчітѳма 10 сурс гектар. Областнѳј організаціјајас корѳны СССР-са Совнаркомѳс вынѳдѳны 25 сурс гектар.

Рајѳннѳј семеноводческѳј овмѳсјас кѳзалыс площѳщѳѳсѳ ташѳм огулнѳја паскѳдѳмыс оз ков.

Госудѳрство, рајѳсемхозјас лѳсѳдѳмѳн, сетіс колхозјаслы зев ыжыд ѳсѳг. Не сѳмын віѳму овмѳс органјас, но і облісполкомјас, крајісполкомјас, республикајасса совнаркомјас ѳбязанѳс лѳны пьр тѳдѳсѳн быд рајѳсемхоз ѳѳлѳдѳн, конкретнѳ вескѳдлыны наѳн. Колѳ помнітны, мыј рајѳннѳј семеноводческѳј овмѳсјас кѳтыртѳм орѳдѳм быд торја случаын нуждлісны, ме еша выѳл быдѳса во кежлѳ, ВКП(б) ЦК јулскѳј пленумлыс індѳд кѳдыс ѳѳлѳ бурмѳдѳм јылыс олѳмѳ пѳртѳм.

Мѳд вопрос—сіјѳ вел уна областјасыс вредітелскѳја пьртѳм ічѳт урожаја сортјас вѳтлѳм да најѳс мукѳд сортјасѳн вежѳм.

Сојузса Совнарком шѳкѳтѳм серті СССР-са Наркомземѳн вѳчѳма ыжыд уж крајыс крајѳ сортјас вајѳм планірујтѳм куѳа. Медвоѳзаныс тавѳ планірујтѳны сортѳвѳј кѳзајас сортјас серті да сортјас став вѳшталѳсѳ согласутѳмѳн местнѳј руковѳдшѳщѳј організаціјајаскѳд. Тырвыјѳ могмѳдны местаслыс требѳваніејасѳѳ мі ег вермѳ, но сіјѳ, мыј прімітѳма правітелствѳн, сетѳ позанлун вѳчны ыжыд восков воѳѳ.

Торјѳн, нечерноземнѳј полѳсаын індысѳѳ „Лѳуцѳценс 062“ сорта јарѳвѳј шѳбді 700 сурс гектар выѳл дѳрыс унжык паскѳдѳм да ѳтшѳщ чінтысѳѳ 300 сурс гектар выѳл дѳрыс унжык „Цѳзіум 0111“ шѳбді кѳза, коді јавѳ шогмытѳм нечерноземнѳј полѳса услѳвіејаслы.

Воѳз звѳно—сіјѳ сортѳвѳј кѳдысјаслыс чукѳртѳм фонд тырвыјѳ да правілтѳнја ісползутѳм. Міјан ем позавлун 1938 вѳса тулысын кѳзны сортѳвѳј кѳдысѳн 30—35 мілліон гектар, мыј составітас 60—64 прѳцент јарѳвѳј кѳзалѳн обшѳдј план дінѳ (колѳм во сортѳвѳј кѳзајас вѳлі 20.200 сурс гектар).

Но сы могыс, медым пѳртны олѳмѳ сортѳвѳј кѳзајаслыс тајѳ планѳ колѳ аскадѳ да тырвыјѳ аудѳны ѳбменнѳј операціјајас.

Основнѳј віѳму овмѳсса ужјаслыс план вынѳдѳма кызі Сојуз паѳта зѳннас, сізі і став областјас, крајјас да республикајас куѳа.

Местнѳј партіјнѳј, сѳветскѳј організаціјајаслѳн да віѳму овмѳс органјаслѳн могыс сыын, медым аскадѳ да правілтѳн вајѳдны тајѳ планѳ рајѳнјасѳѳ да колхозјасѳѳ, правілтѳн вајѳдны заданіе ѳткаоысјасѳѳ.

(Воѳз віѳдѳ 3-ѳд лістѳ.)

Ејхе јорт докладлөн продолженіје

Откаольяслөн сектор мијан абу ыжыд, но внимање сіј ас дінас требуют. Колан војас вліны не еща случајас, кор места-јас вылын механически матыстчылісны планјас лосодом. Вредејтлскі элементјас ползујтчылісны сымогыс, медым путајтны планирујт да дезорганизујтны колхозјас.

1938 вога візму овмдеса ужаслыс план урчитігөн маставыса руководашці организацијас објазанос артыштны став конкретної особенностјас бид колхозлыс, артыштны пыртм да пыртан севооборотјас.

План олөмө пөртм выло лосодом став условіејасо

1938 воын візму овмдеса ужаслыс план олөмө пөртм выло лосодом став условіејасо. Колхозјас таво пырбны колдм вога урожај всна тыш опытно озыридом.

Правітелство леіс зев ыжыд сумма візму овмдеслыс механизација воғ паскөдм да јонмөдм выло.

1938 воын котыртсө 500 выл МТС.

Тракторјаслөн вынјорыс, кодјас леісны візму овмдеслы 1938 воын, составітас 1.138 сурс вөв вын (колдм во влі 934 сурс вөв вын).

Таво МТС-јаслы лөб сетма кызвыннас вынјора гусенічнө, дізелнө тракторјас.

СТЗ да ХТЗ тракторјас лөб леісма візму овмдеслы —15.500 штука, ЧТЗ „С—65“ —10.000 (колдм во ЧТЗ тракторјас влі вајома сөмын 2.140).

Вескөда вниманіенө дізелнө трактор „С—65“ выло, коді імеітө карбюраторнө мотора трактор воын ыжыд преімушествојас.

„Сталінец—65“ ужалө сөкыд ломтас вылын, коді 70—80 процөнт выло дөнтөмжык нефтөпливоыс.

Лігроіновө ЧТЗ-кө рөскодујтө 17—19 кілограмм ломтас гектар гөрөм выло, то дізелнө трактор рөскодујтө сөмын 10—12 кілограмм, мөдногөн-кө 35 процөнт выло ешажык.

МТС-јас воын сулалө важнө моғ—дөјө освоітны тајө выл прекраснө тракторсө.

Торја вниманіе вескөдсө сы выло, медым обеспечітны візму овмдөс почвообработывајущө машинајасн. Тајө објаснајтсө коланлундн бырөдны сіјө торјалөмсө, коді ем тракторјаслөн налічіе да пріцепнө інвентар, торјдн тракторнө плугјас, култиваторјас, полевө лушцілнікјас костын. Култиваторјассө лөб закажітма промышленностлы 65 сурс штука (колдм во влі закажітма 43 сурс штука). Лушцілнікјас — 33 сурс штука.

Содбны 1938 воын капіталовложеніејас көдјыс весалан машинајас лосодом

Торја вниманіе должен лөны вескөдма сы выло, медым сөщөм зөв важнө делөдн, коді вөрөдө ужалыс јөзлөн уна массајаслыс непосредственнө интересјассө, делөдн, кушці ем колхозјассө да совхозјассө план вајөдм,—ез вөв петкөдлөма адміністрівованіе да зывөктан отношеніе колхознікјаслөн предложеніејас, індөдјас да требованіејас діно. Колхозјаслыс планјас вынөдігөн рајсполкомса презідумјас засөданіејас вылын долженө быт прісүтствуютны соответствующө колхозјасса председателјас.

выло. Індөма лөсөдны тајө машинајассө 33.657 сурс шайт выло, мөд ногөн-кө пөштө кујім лөв унжык, 1937 вога дорыс. Тракторнө плугјас таво лөб вајөма 3—4 корпуснөјс 9.200 (колдм во влі вајөма 35.926). Основнөј вниманіе торјөдсө пріатікорпуснө плугјас вајөмлы. Сөщөм плугјасыс вајсө 72.500 (колдм во влі вајөма 43.381).

Механізаціја јукөнын основнөј моғ өні ем візму овмдесын імеітчыс зөв ыжыд тракторнөј да машиннөј парк пөрадокө вајөдм, сіјөс іспользујтм меға јона кыпөдм да тракторнөј ужаслыс асдөнсө чінтөм.

Колд помавны машинајас хішцічөскөја експлоатірујтөмкөд. Тајө, меғвоз, інмө комбайнјас іспользујтөмлы, кодјас щөкыда петөны стројыс весіг кык да кујім во ужалөм бөрын. Артмө тајө сы вөсна, мыј мі комбайнсө, кыці важ төлеға щөкыда колам төв кежлө вога сынөд улө. Колд правілоја експлоатірујтны да бережіөја віны быд машина.

Партіја да правітелство таво, кыці і став колдм војасас сетөны колхозјаслы зөв ыжыд отсөг выл машинајасн.

Откымын меставыса јортјас настаівајтисны выл МТС-јаслөн ыжыд лыд вылын. Моғидөны-кө тајө требованіејассө, то колд ескө влі проектирујтны еща выло 1.000 выл МТС.

Ремонт бурмөдм да ремонтнөј база јонмөдм выло таво ассігнованіејас колан вога серті содбны пөштө кык пөв да составітасны 64,1 мільіон шайт.

Меставыса партіјнө, сөветскөј организацијајас-кө, а сіж-жө став міјан візму овмдөс органјас настөјашціја бостгасны ремонтнөј база јонмөдм, то таво-ын лөб вөчөма ыжыд восков воғ.

Торја вниманіе вескөдсө кыці сушөствуютс, сіці і выл машинно-тракторнөј мастерскөјјаслөн стаакөвөј оборудованіе выло.

Аскадө да бура лөсөдчыны тувсов көза кежлө

ВКП(б) ЦК да СССР-са СНК печатын јөзөдөм шудөмын індисны, мыј тувсов көза кежлө лөсөдчөм мунө јавө неудовлетворітөно, сувтөдөма оран угроза улө сөщөм зөв важнөј да нујөдны пөчтөм ужјас, кыці көдјыс лөсөдчөм да весалөм, тракторјас ремонтірујтөм, ломтас вајөм да обменнөј операцијајас.

Тавоса бур урожај откымын крајјасын лөсөдіс лантөдчөмлыс атмосфера. Сы пыдөі, медым боевоја котыртны тувсов көза кежлө лөсөдчөм, леісны тајө ужсө самоток выло.

Імеітчыс лантөдчөм вывті дөпаснөј. Колд кутны төдвылын, мыј ізапод гөрөмлыс план таво абу тыртөма. Сіж-кө, лоасны тувсовја гөрөм куза ыжыд ужјас.

Колдм во тувсов кадө гөрөм влі 25.513 сурс гектар. Таво—29.424 сурс гектар.

Ыжыд тревоға кыпөдө тракторнөј парк ремонтірујтөмлөн вывті нөжјө мунөм.

1938 вога јанвар 10-өд лун кежлө Сојуз паста ремонтірујтөма сөмын 73.223 трактор, мыј составлајтө 30 процөнт план діно. Тајө вывті улын процөнт. Колд ремонтірујтны план тырвыјө олөмө пөрттөз нөшта 173.473 трактор.

Торјдн долженөс јонмөдны ремонтлыс өдјас луныв республикајас, крајјас да областјас, кодјас меғвозјасн пырбны көза кампаніеб. Бостам Ростовскөј област. Тајө областас ремонт план тыртөма сөмын 19 процөнт выло; Таджикскөј ССР-ын ремонт план тыртөма 16 процөнт выло; Узбекскөј ССР-ын—24 процөнт выло; Ніколајевскөј областын—35 процөнт выло; Одөсскөј областын—24 процөнт выло; Орджонікідзевскөј крајын—36 процөнт выло; Днепропетровскөј областын—49 процөнт выло. Луныв крајјас, областјас да республикајас, кодјас заводітөны көзны меғвозјасн, долженөс бостчыны ремонт, кыці первој өчерөда моғ.

Мукөд республикајасыс, крајјасыс да областјасыс, кодјас пырбны тувсов көза кежлө сорөднык, торјдн долженөс јонмөдны ремонтлыс өдјас: Калининскөј област, коді тыртөс тракторјас ремонтірујтан планлыс сөмын 8 процөнтсө, Татарскөј АССР сөмын 14 процөнт.

Сымогыс, медым шөдөны решітөној да ыжыд перөлом ремонт өдјасын, колд пыр-жө бөртны вужнас организационно-технічөскөј пөпөрадокјас самөј МТС-јасас да МТМ-јасас. Меғвоз колд вескөдны вниманіе ремонт вылын уж правілоја котыртөм выло да сыыс мынтысөм выло, а сіж-жө ремонтнөј рабочөј-

јаслыс да ремонт куза ужалыс тракторістјаслыс бытөвөј условіејассө бурмөдөм выло.

Колд тырвыјө іспользујтны імеітчыс оборудованіе кык да кујім сменаа уж котыртөмн, мыј абу өніөз.

Вөл уна областјас, крајјас да республикајас сувтөдөны требованіејас запчастјасн планомернөј жыка снабжајтөм жылыс. Тајө требованіејасыс мыјкөмында законнөјс. Главатотракторөдетал вөл уна деталјас мөдөдөмдн сормө да оз пөрт олөмө правітелствөдн урчөтөм графік. Но тајө оз вермы лөны оправданіебн ремонтлөн сіјө вывті улын өдјаслы, кодјас міјан ем. Оніја кадө местајас выло вајөм деталјаслөн лыдыс тырвыјө обеспечивајтө ремонтлыс јона вылынжык өдјас.

Откымын меставыса работнікјас требуютөны содтыны капіталнөј ремонт куза план. Тајө требованіејассө јона унжык случајас абу подулөма. Та жылыс висталө көт-нн сіјө факт, мыј тајө требованіејасыс сувтөдөны сіјө кадө, кор ремонт план тыртөма ставсө 8—10 процөнт выло да кор сөкыд решітны вопрос, колд-ө капіталнөј ремонтлыс план содтөм. Колд кутны төдвылын, мыј МТС-јасса откымын діректорјас быд ногыс зөдөны не вөчны среднеј ремонт да сдөјтны став машинајассө капіталнөј ремонт. Фөлөдыс сын, мыј среднеј ремонт мунө МТС-са оборотнөј средствојас шөдөт вөстө, а капіталнөј ремонт вөчөсө сојузнөј бјуджөт шөдөт вөстө. Колд решітөноја кучкыны МТС-јасса откымын діректорјаслөн антөгосударственнөј тенденціјајас куза.

Торја вниманіе колд вескөдны ремонтлыс качество прөверітөм выло. Ем вөл уна тревожнөј сігнал сы жылыс, мыј вөл уна МТМ-ын тракторјас ремонтірујтөны лока. Наркомземса работнікјас, кодјас петисны местајас выло тувсов көза кежлө лөсөдчөм мунө прөверітөм могыс да меставыса организацијајаслы отсөг сетөм могыс, нудөісны тракторјас ремонтірујтөмлыс качество спеціалнө прөверітөм. Тајө прөверка јывсыс јуөртөмјасыс, кодјас воісны міјанлы, вывті абу гөждөнаөс. Тракторјаслөн төдчана јукөныс, кодјас лыдөысөныын ремонтірујтөмдн, імеітө серјөзнөј дефектјас.

Ыжыд тревоға кыпөдө ломтас нөжјө бостөм. Напрімер, Ростовскөј област, імеітө Главнефтса распределітөној базајасын карасінлыс колас 13.925 тонн. Імеітө ліміт 6 сурс тонн, а дас лундн бостөма сөмын 499 тонн.

Імеітө Главнефт базајасын лігроін—3.865 тонн.

Імеітө ліміт 1.500 тонн, а бостіс сөмын 236 тонн.

Ташөм-жө серпасыс Краснодарскөј крајын да вөлуна мукөд областјасын. Уна рајонјас норасөны ломтас да ремонт выло запснөј частјас нөбөм могыс средствојас абутөмлун выло. Сөкі-жө оз прінімајтны колана мерајас дебіторскөј задолженност бырөдөм куза.

Ме должен доложітны ЦК Пленумлы, мыј, сөщөм ыжыд средствојас, кыці 1937 вога октабр 1-өј лун кежлө дебіторскөј ужјөзын 900 мільіон шайт імеітөмдн, Наркомзем вынуждөн вөлі шыдчыны Сталін јорт діно да Молотов јорт діно корөмдн міјанлы содтөд средствојас леіөм жылыс. ВКП(б) ЦК да СССР-са СНК сетисны міјанлы зөв ыжыд отсөг: Наркомземлыс фінансірујтан планыс вывті вөлі леіөма 120 мільіон шайт.

МТС-са уна діректорјас да крајөвөј да областнөј візму овмдөс отфөдјасса начөлнікјас прөступнөј антөгосударственнөј практикалы должен лөны пуктөма пом. Тајө ужнас Наркомзем саммас справітчыны сөмын обкомјас, крајкомјас да нацкомпартіјаса ЦК-јас ыжыд отсөг дырјі.

СССР-са СНК індөдјаскөд јтөдөны уна республикајасын, крајјасын да областјасын бөрја кадө шөдөдөма откымын результатјас дебіторскөј ужјөз перјөм куза. Напрімер, Туркменіја октабр—декабр төлысјасө бырөдіс 91 процөнт выло дебіторскөј ужјөзсө, Кіргізіја—82,9 прөч., Доңөцкөј област—81,7 прөч., Јужно-Казахстанскөј област—82,7 процөнт.

Но став Сојуз паста зоннас тајө ужыс мунө неудовлетворітөноја. Торја јона колд Башкіріја, коді дебіторскөј ужјөзсө бырөдіс сөмын 33 процөнт да імеітө өні тајө ужјөзсө 10.290 сурс шайт. Орловскөј област бырөдіс 37,6 процөнт выло, імеітө өні—8.732 сурс шайт. Ростовскөј област бырөдіс 41,8 процөнт выло, колд 1.434 сурс шайт.

Областјаслөн да крајјаслөн списөкыс, көні лока мунө дебіторскөј ужјөз бырөдөм, јона ыжыд-код, сөсөма уна местајасын абу решітөној тыш откымын колхозјасса јуралысјас рвачөскөј іждөвчөскөј настројеніејаскөд.

Ростовскөј областын откымын работнікјас јавө паныд мунөны дебіторскөј ужјөз бырөдөмлы. Напрімер, Пөсчано-Окопскөј рајонын Пөсчано-Окопскөј МТС-са сөвет засөданіе вылын рајсполкомса председател Ротіков СССР-са Наркомзем прөставітөној јуалөм выло—мыјла омөла мунө дебіторскөј ужјөз бырөдөм—вочөвісіс: „міјан колхозјас нуждајтчыны государствосан отсөгын“.

(Помөдөвлөд 4-өд лістө).

